

GRUPACIJA ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE

Pripreme za drugu državnu inventuru šuma

**Problemi
proizvodnje
i otkupa tržišnih
viškova mlijeka**

GLASNIK
Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina VII
Broj 42
Mart/ožujak
2006.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović, Dubravka
Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin
Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:
Privredna/Gospodarska komora
FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:
033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:
"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

Štampa:
"Birograf"
Sarajevo,
Kasima efendije Dobrače 14

Besplatan primjerak

U Mostaru

Susret slovenskih i bh. gospodarstvenika

Privredna/Gospodarska komora FBiH, u suradnji s gospodarskim komorama Hercegbosanske i Hercegovačko-neretvanske županije, održala je, u veljači, u Mostaru, sastanak s predstavnicima Gospodarske komore Krško i izaslantvom gospodarstvenika iz Republike Slovenije.

Jago Lasić, dopredsjednik P/GKFBiH, i Marjan Šunta, predsjednik Gospodarske komore Krško, upoznali su predstavnike obje zemlje o stanju u njihovim gospodarstvima i o robnom prometu dviju zemalja.

Predsjednik Gospodarske komore Krško predstavio je sedam firmi svojih članica iz oblasti: metalne industrije specijalizirane za proizvodnju teških varenih konstrukcija, energetike, građevinskog inženjeringa, komunalne djelatnosti, alternativnih izvora energije, sakupljenja i distribucije vode, uzgoja vinove loze - proizvodnje loznih cijepova, obrazovanja i osposobljavanja mladih, kao i banku koja daje potporu trgovinskim aktivnostima u BiH.

Ispred bh. gospodarstvenika nazočili su predstavnici zainteresirani za suradnju sa firmama iz pomenutih oblasti, koji su zatim nastavili bilateralne razgovore.

Zaključeno je da su ovim susretom bili zadovoljni predstavnici obje komore, jer su se stvorili preduvjeti za dalju gospodarsku suradnju između njihovih članica, te da će se naredni upriličiti u Republici Sloveniji.

Ž. BEVANDA

Posljedice PDV-a

Uvođenjem PDV-a na lijekove u visini od 17 odsto troškovi veleprometnika su povećani za 3,70 odsto, te nije opravdan prijedlog struktura vlasti za smanjenje marže na lijekove, rečeno je na sastanku Udruženja veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima

Na zahtjev Udruženja/Udruge veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima P/GKFBiH, federalni ministar zdravstva prim. dr Vjekoslav Mandić, 7. februara, održao je sastanak sa članovima Udruženja/Udruge o:

* Efektima primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost,

* Analizama prodajnih marži,

* Usklađivanju poslovanja rada veleprodajnika u FBiH s odredbama Pravilnika o posebnim uvjetima prostora, opreme i kadra koje moraju ispunjavati veleprometnici lijekova i carinska skladišta,

* Kontrola kvaliteta lijekova.

Bili su prisutni i saradnici ministra: Snježana Bodnaruk, Branko Nikolić, Slobodan Lučić i Pašan Šehović.

U raspravi o efektima primjene Zakona o PDV-u veleprometnici su istakli da je najveći dio udara od PDV-a na veleprometnicima lijekova i farmaceutskih proizvoda, odnosno na cijenu lijeka. Uvođenjem PDV-a na lijekove u visini od 17 odsto troškovi veleprometnika su povećani za 3,70 odsto, te nije opravdan prijedlog struktura vlasti za smanjenje marže na lijekove. Prijedlog za smanjenje veleprodajnih i apotekarskih marži, na žalost, vodi nabavkama lijekova izvan normalnog lanca snabdijevanja, što otvara vrata za ulaz krivotvorenih lijekova u legalni lanac snabdijevanja.

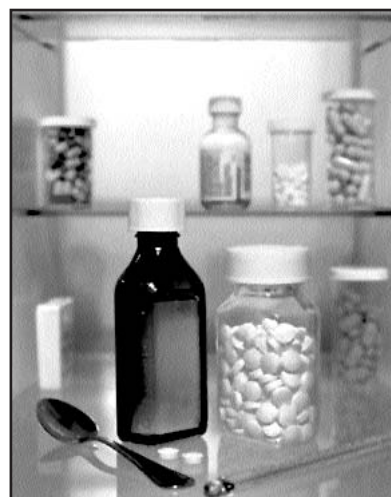
Istaknuto je da će u Ministarstvu analizirati primjenu Zakona o PDV-u kada je riječ o lijekovima i predložiti odgovarajuće mjere. Izrada analize može se očekivati po proteku perioda od šest do dvanaest mjeseci njegove primjene. Da bi analiza po-

kazala stvarno stanje, veleprometnici lijekova su zamoljeni da Ministarstvu u što kraćem roku dostave cijene lijekova (januar 2006. u odnosu na novembar i decembar 2005. godine). Analiza bi trebala pokazati eventualnu opravdanost smanjenja PDV-a na lijekove.

Veleprometnici su predložili sljedeće mjere:

* Nakon analize efekata PDV-a predložiti smanjenje procenta PDV-a na lijekove,

* Utvrditi referalne cijene za iste generičke skupine lijekova,

* Ukinuti Instrukciju o primjeni Pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova,

* Dati uputstvo o primjeni Zakona o javnim nabavkama kada je lijek u pitanju, u skladu sa odredbama Zakona o lijekovima,

* Donijeti zakon o lijekovima na nivou BiH.

Prvi rezultat je već obavijest ministra zdravstva o ukidanju Instrukcije o primjeni Pravilnika o određivanju visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova.

M. IDRIZOVIĆ

Regionalni principi

Uspostava Vijeća za lijekove zemalja jugoistočne Evrope

Vlada FBiH je, nakon razmatranja, prihvatila Informaciju Federalnog ministarstva zdravstva o uspostavi Vijeća za lijekove zemalja jugoistočne Evrope, te dala preporuku da BiH uđe u ovo tijelo. Ovaj zaključak Vlade će biti prosljeđen Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje.

Ova je institucija formirana s ciljem upravljanja regulative o lijekovima na regionalnom principu pošto farmaceutska industrija djeluje na međunarodnoj osnovi. Na ovaj način se želi osigurati zaštita pacijenata, poboljšati kvalitet zdravstvenih usluga i farmaceutske industrije.

Vijeće koje podržavaju ministri zdravstva zemalja u regionu predstavlja stalni forum za saradnju u ovoj oblasti kada se radi o harmonizaciji legislative, te organizaciji i podjeli rada između ovlaštenih institucija u državama članicama Vijeća.

Ovo će tijelo raditi kroz radne grupe, edukaciju, konferencije i dostupnost informacija i namijenjeno je za osoblje ministarstava i agencija za lijekove, uz mogućnost uključenja u rad i profesionalnog osoblja iz apoteka, veleprodajnika i industrije.

Vijeće radi na dobrovoljnom principu, a njegove se aktivnosti planiraju u skladu s interesima država koje u njemu sudjeluju.

Očekivani efekti ovakvog rada su poboljšanje kapaciteta i kvaliteta nacionalne regulative lijekova, međunarodna harmonizacija regulacije lijekova, ušteda troškova i vremena u farmaceutskoj industriji i međunarodno priznavanje lijekova proizvedenih u zemljama članicama Vijeća.

M. I.

Teslić

Proizvodnja i otkup tržnih viškova mlijeka

U Tesliću su predstavnici mljekarske industrije razgovarali o sezonskim viškovima mlijeka i njegovom neredovnom preuzimanju od proizvođača u ljetnom periodu

Sezonski viškovi mlijeka su pra-teća pojava u razvoju proizvodnje mlijeka. U većini zemalja tržišni viškovi mlijeka prerađuju se u trajne proizvode prvenstveno u mlijeko u prahu, maslac i sir. Proizvodnja mlijeka se stimuliše odgovarajućim sistemskim mjerama države s ciljem održavanja kontinuiteta u proizvodnji i preuzimanju mlijeka od proizvođača i njegove zaštite. Mjere države najčešće se sastoje od: regresiranja dijela troškova prerade viškova mlijeka, otkupa proizvoda u državne rezerve i bilansiranog kontingentiranja uvoza ovih proizvoda (Hrvatska), odnosno formiranje interventnih cijena i subvencioniranje izvoza ovih proizvoda (EU).

O problemima tržišnih viškova mlijeka u BiH raspravljano je na sastanku predstavnika mljekarske industrije u Tesliću. Istaknuto je da je u posljednjih nekoliko godina i u BiH, posebno u Federaciji BiH izražena pojava sezonskih viškova mlijeka i njegovog neredovnog preuzimanja od proizvođača u ljetnom periodu. Rješavanje viškova mlijeka prepušteno je isključivo mljekarama i proizvođačima mlijeka. Zbog izostajanja odgovarajućih sistemskih mjera, koje stimulišu preradu mlijeka u mlijeko u prahu i maslac, mljekare su pokušale viškove mlijeka rješavati, prvenstveno, povećanjem proizvodnje steriliziranog mlijeka i sira. Međutim, zbog prezasićenosti tržišta i neloyalne inoko-nkurencije, u mljekarama su se ubrzo nagomilale zalihe ovih proizvoda, zbog čega su morale smanjiti proizvodnju i izvršiti restrikciju otkupa mlijeka.

Prema procjenama mljekara, očekuje se da će u BiH, u ovoj godini, biti

oko 20 miliona litara sezonskih viškova mlijeka. Instalirani kapaciteti u mljekarskoj industriji u mogućnosti su da sve tržišne viškove mlijeka prerade u UHT (trajno) mlijeko, mlijeko u prahu i sireve. Otkup i preradu sezonskih viškova mlijeka u trajne mliječne proizvode onemogućava niz faktora:

- * otežan plasman domaćih trajnih mliječnih proizvoda, zbog visokog učešća uvoznih proizvoda;

- * rast zaliha trajnih mliječnih proizvoda u mljekarama i visok o angažman obrtnih sredstava;

- * proizvodna cijena mlijeka u prahu i maslaca viša je od uvoznih, zbog visokih subvencija koje ovi proizvodi imaju u zemljama iz kojih se uvoze.

Ukoliko se želi obezbijediti kontinuirani razvoj primarne proizvodnje i prerade mlijeka, neophodno je

donijeti odgovarajuće mjere i stvoriti uslove za preuzimanje mlijeka od proizvođača kako bi se preradilo u trajne mliječne proizvode. Predstavnici mljekarske industrije zaključili su da se nadležnim državnim i entitetskim institucijama predlože odgovarajuće sistemske mjere:

- * uvesti sezonske kontingente (kvote) za uvoz trajnih mliječnih proizvoda (UHT mlijeko, mlijeko u prahu, maslac i tvrdi i polutvrdi sir) u junu - decembru;

- * zabraniti uvoz svježeg mlijeka od juna do oktobra;

- * preuzimanje dijela trajnih mliječnih proizvoda - interventni otkup od entitetskih robnih rezervi, po cijena koje bi se formirale po metodologiji EU;

- * regresiranje kamata na kredite mljekarama za zalihe trajnih mliječnih proizvoda koje ne preuzmu robne rezerve, kao i za pokrivanje dijela proizvodnih troškova prerade.

Predložene mjere trebalo bi donijeti uskoro, s tim da se do kraja godine donesu dugoročne mjere koje će interventno rješavati probleme tržišnih viškova mlijeka.

Ukoliko izostanu, mljekare neće moći, u ovoj godini, preuzeti očekivane velike viškove mlijeka od primarnih proizvođača, što bi se negativno odrazilo na primarnu stočarsku proizvodnju.

M. MEŠANOVIĆ

Sastanak privrednika i bankara

Prezentirane kreditne linije

Tokom februara i marta P/GKFBiH, uz saradnju kantonalnih privrednih komora FBiH, organizovala je susrete privrednika s menadžmentom Investicijske banke FBiH. Investicijska banka FBiH prezentirala je kreditne linije koje se nude privrednicima za finansiranje projekata.

Cilj susreta je bio saznati što je u strukturi proizvodnje po kantonima primarno, te šta bi se moglo kreditirati i uz koju kamatnu stopu.

Prema riječima vršioca dužnosti generalnog direktora Zlatana Juga, za privrednike s područja FBiH Investicijska banka FBiH za ovu godinu predviđela je do 80 miliona KM. Krediti su namijenjeni prvenstveno za podsticaj poljoprivrede, zatim izvoza, zapošljavanja i uopšte za proizvodnju.

Najpovoljniji su direktni krediti za poljoprivredu i za podsticaj izvoza bez posredovanja komercijalnih banaka s grejs razdobljem do pet godina i kamatnom stopom od četiri do pet odsto, dok su za obrtna sredstva grejs razdoblja nešto kraća. Visine kredita mogu biti od 200.000 do dva miliona KM, dok se za zapošljavanje po jednom zaposleniku kreću do 25.000 KM.

Nema ekonomske motivacije

Stočarstvo, posebno govedarstvo i ovčarstvo zauzimaju značajno mjesto u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Obnovom i razvojem govedarstva kao vodeće grane stočarstva povećala bi se proizvodnja mesa i mlijeka, smanjio bi se uvoz proizvoda animalnog porijekala i zaposlila brojna radna snaga uz veće korištenje već postojećih prirodnih resursa (pašnjaka, livada, oranica). Brojni zemljoradnici u FBiH bave se stočarskom proizvodnjom u otežanim uslovima privređivanja. Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi koji se uvoze iz zemalja u okruženju i EU su visoko subvencionirani u proizvodnji, a, isto tako, i u izvozu.

Primarna poljoprivredna proizvodnja u FBiH nije dovoljno stimulirana, tako da zemljoradnik - proizvođač nije ekonomski motiviran za ovu aktivnost. Proizvođač nije siguran da će svoju proizvodnju realizirati po tržišnim cijenama i uz korištenje sredstava za poticaje. Primjer za ovo je i Zakon o poticajima u kojem su utvrđena sredstva za poticaje u iznosu od najmanje tri odsto iz budžeta FBiH (u 2005. godini izdvojeno je samo 1,5 odsto).

Nakon rasprave usvojeni su sljedeći: Zaključci:

- da se u Uputstvu za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2006. godinu ugradi:

* da proizvođači utovljene junadi svoj proizvod mogu isporučiti i klaonicama koje su kao pravni subjekt, zanatskog tipa, a ne isključivo industrijskim klaonicama (kao što je to bilo u 2005. godini). Da bi proizvođači utovljenih grla mogli ostvariti poticaje, neophodno je da i na osnovu kooperantskih ugovora svoju robu mogu prodati i zanatskim klaonicama. Na prostoru FBiH postoje samo četiri industrijske klaonice koje u proizvodnom programu ne koriste isključivo svježije meso. U zanatskim klaonicama prodaje se svježije meso, kao i oblikovani proizvodi, tako da se potrošačima nudi zdravstveno bezbjedna domaća hrana.

* Da pravo na poticaje imaju proizvođači čija su grla (bebi bif) teška od 450 do 500 kg žive mjere. Utovljena junad tjelesne težine preko 500 kg imaju

Grupacija proizvođača i prerađivača mesa P/GKFBiH, na sastanku u Odžaku, 3. februara, raspravljala je o problematici u stočarskoj proizvodnji, poticajima za proizvodnju, te stanju i mjerama za poboljšanje i unapređenje ove grane

manju iskorištenost mesa i veće masne naslage tako da gube na vrijednosti.

* Da visina poticaja u 2006. godinu iznosi jedan KM za jedan kg prirasta. Pomenuti iznos poticaja primjenjuje se na prostoru Distrikta Brčko BiH.

* Da se uvede i poticaj i za uzgojnu mušku i žensku telad od čistokrvnih - plemenitih pasmina koja je obilježila stočarsko-seleksijska služba težine do 200 kg 200 KM/grlo i najmanje pet komada. Na ovaj način bi se smanjio uvoz junica plemenitih pasmina i zaposlio znatan broj seoskog stanovništva.

* Da se uvrste poticaji i za uvoznu telad koja su namijenjena za dalji tov tjelesne težine od 150 do 200 kg, a koja su provela u karantinu zakonom određeno vrijeme. Uvoz teladi za tov namijenjen je registrovanim poljoprivrednim proizvođačima i zadrugama koje imaju kooperantske ugovore sa tovljačima junadi. Visina poticaja za ovakav način tova treba da bude ista kao i za telad iz domaće proizvodnje.

* Poticajima obuhvatiti i umjetno osjemenjavanje krava i junica za čistokrvni uzgoj, jer su bikovi u centrima za umjetno osjemenjavanje, uglavnom, progno testirani i daju kvalitetnije potomstvo od bikova u prirodnom pripustu.

* Da se uvedu poticaji za tov svinja bez obzira na to da li su prasadi iz vlastitog odgoja, ili su nabavljena u RS ili iz uvoza.

* Da se uvede i stimulacija za uzgoj jagnjadi i ovaca za klanje kao što je predviđeno i za svinje. U FBiH postoje velike mogućnosti za ovčarsku proizvodnju, a i sadašnja nije zanemarljiva, pa bi poticajima smanjili uvoz, a time i

unos zaraznih bolesti (bruceloza). Neophodno je da se na prostoru cijele BiH izvrši obilježavanje jagnjadi (kao i kod junadi).

* Da se i proizvodnja brojlerskog mesa stimuliše u iznosu od 0,10 KM/kg žive vage. Na ovaj način povećala bi se proizvodnja, a smanjio uvoz brojlerskog mesa.

* Govedarstvo u pojedinim kantonima/županijama razvijenije je nego u drugim, pa je zaključeno da se u Unsko-sanskom, Hercegbosanskom, Tuzlanskom i Posavskom kantonu ojača i formira stočarsko-seleksijska služba koja će provoditi seleksijske zahvate kao što je to i u EU s ciljem proizvodnje visokogravidnih junica plemenitih pasmina koje bi se organizirano prodavale na stočnim sajmovima. Da Poljoprivredni institut Sarajevo, u saradnji sa kantonalnim ministarstvima poljoprivrede, pokrene ove aktivnosti. Neophodno bi bilo odrediti (iz pomenutih kantona) po dva diplomirana inženjera agronomije koji bi bili na obuci u inostranstvu iz oblasti selekcije u govedarstvu.

* Da se Zakonom utvrđena sredstva o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ("Službene novine FBiH", broj 28/04, član 4.) izdvoje od ukupno prikupljenih sredstava u budžetu FBiH, a ne od planiranih.

* Da se na osnovu članova 9. i 28. stav 3. Zakona o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji Prijedlog odluke i Uputstva obavezno dostave nadležnim odborima Parlamenta FBiH, radi pribavljanja mišljenja.

* Neophodno je nastaviti započete razgovore (od 13. i 25. 04. 2005.) sa premijerom Vlade FBiH, kako bi se realizirali tada doneseni zaključci.

* Neophodno je na graničnim prelazima pojačati kontrolu kvaliteta i zdravstvene ispravnosti uvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, žive stoke, sjemenskog i sadnog materijala. Federalni Poljoprivredni zavod u Sarajevu raspolaže savremenom opremom kojom se mogu vršiti sve analize poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, uključujući i utvrđivanje G.M.O.

M. MEŠANOVIĆ

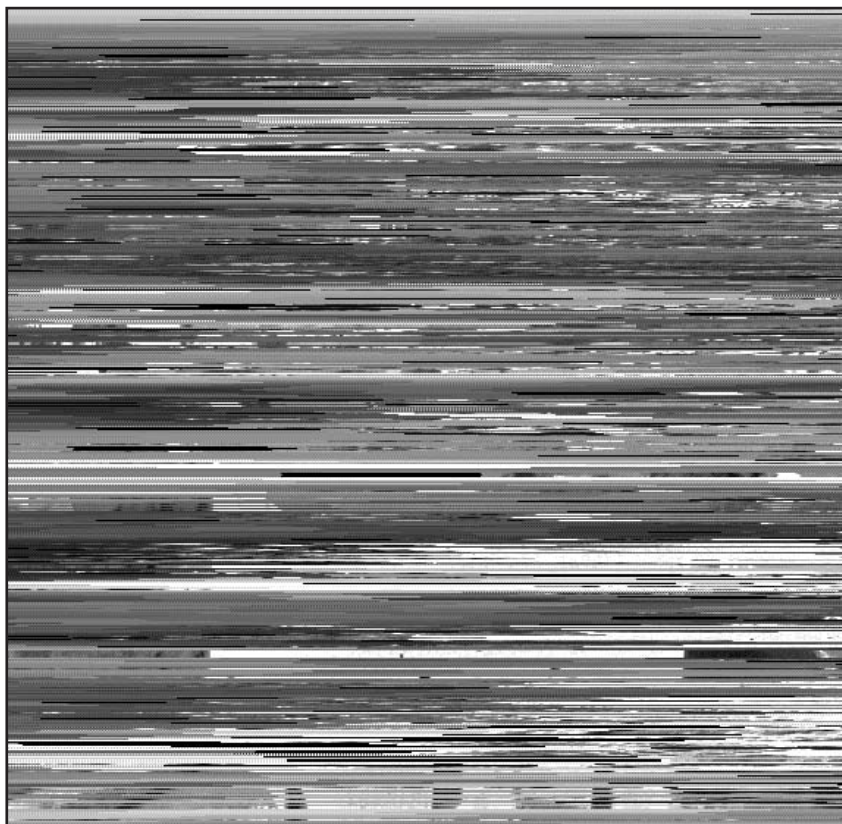
Grad sa poduzetničkim duhom

Posjeta predstavnika nekoliko medijskih kuća iz Sarajeva privrednim subjektima Općine Tešanj upriličena je, sredinom februara, u organizaciji Privredne/Gospodarske komore FBiH

O aktuelnom trenutku tešanjske privrede i njenim perspektivama novinari su razgovarali sa predstavnicima općine i Kantona, te direktorima nekoliko renomiranih kompanija.

Tokom jednodnevne posjete obišli su proizvodne pogone fabrike pumpi i prečistača "Pobjeda", preduzeće "Dukat" iz Jelaha, koje se bavi prehrambenom industrijom, proizvodnjom namještaja i trgovinom, te nekoliko proizvođača mineralnih voda.

U ovoj općini djeluje oko 1.300 privrednih subjekata koji se bave različitim oblastima privređivanja, od proizvodnih do trgovinskih u okviru tri industrijske zone.

- Nastojimo da proširenjem postojećih i formiranjem novih zona stvo-

rimo ambijent privrednicima iz BiH, ali i inostranstva za otvaranje proizvodnih pogona, povećavajući tako broj uposlenih. To je naš primarni cilj, kako bismo smanjili stopu nezaposlenosti.

Šansu za povećanje broja uposlenika vide u razvoju poljoprivrede, stoga, osim poticaja koje dobijaju sa nivoa Federacije i Kantona, već nekoliko godina u te svrhe izdvajaju i sredstva iz općinskog budžeta.

Tokom protekle dvije godine poticaji su dijeljeni za proizvodnju malina, program ulaganja u druge oblike još nije usvojen. Do sada je za te namjene podijeljeno oko 260.000 KM - riječi su Adema Huskića, načelnika Općine Tešanj.

Kada je riječ o širenju postojećih i formiranju novih industrijskih zona, načelnik Huskić ističe da se velika industrijska zona "Bukva" odavno počela širiti, zato će se ove godine praviti regulacioni plan za njeno plansko širenje.

Druge dvije zone su na području mjesne zajednice Jelah i tamo su već u toku aktivnosti na njihovom proširi-

Fabrika pumpi i prečistača "Pobjeda"

Proizvodnja i prodaja veća za 18 odsto

Ocjenu poslovanja uspješno privatizirane fabrike pumpi i prečistača "Pobjeda" d.d. Tešanj za naš list dao je Kasim Kotorić, generalni direktor. Prema njegovim riječima, tokom 2005. godine zabilježeno je povećanje proizvodnje i prodaje od oko 18 odsto.

Ostvarena je prodaja od 13,5 miliona KM, što se, dugoročnije, očekivalo tokom naredne godine.

Svoje proizvode "Pobjeda" izvozi na tržišta svih kontinenata osim Sjeverne Amerike.

Kako ističe direktor Kotorić, njihovo domaće tržište je EU, uz svega pet do deset odsto prodaje u našoj zemlji.

Tokom ove godine planiraju povećati proizvodnju i prodaju za pet do šest odsto i završiti ciklus investiranja.

Za tri godine investirali su oko pet miliona KM, završetak ovog kruga investicija očekuju krajem šestog mjeseca, kada namjeravaju započeti novo dvogodišnje investiranje koje se odnosi na sanaciju objekata i nabavku nove opreme u iznosu od 2,5 miliona KM.

- Očekujemo da ćemo se i u ovoj godini još više prilagoditi evropskom tržištu, prije svega, stvaranjem ambijenta za dobijanje najzahtjevnijeg sertifikata automobilske industrije TS 16 949 - kazao je direktor Kotorić.

"Dukat"

Proizvodnja zdrave hrane

"Dukat" mlin i pekara raspolaze modernom mlinskom opremom koja omogućava preradu oko 1.500 tona pšenice i 1.800 tona kukuruza mjesečno, savremeno opremljenom pekarom, te laboratorijom za kontrolu kvaliteta sirovina i finalnog proizvoda.

- Izgradnja novog mlina, koja je u toku, do 2007. godine će za tri puta povećati proizvodne kapacitete - ističe Ahmet Dizdarević, direktor "Dukata".

U okviru pomenute kompanije je i tvornica namještaja "May" d.o.o. čiji se proizvodni program može kupiti u prodajnim salonima u Jelahu i Sarajevu.

**Prirodni kiseljak
"Princess"**

Dnevni plasman

25.000 boca

Novinari su obišli i pogone i punionicu kompanije "Prirodni kiseljak Princess" u Oraš - Planju kod Tešnja. Na ovom lokalitetu, dnevno, se crpi 100.000 litara prirodne mineralne vode sa 57 metara dubine. Dnevno plasiraju ukupno 25.000 boca na domaće, te evropsko i američko tržište. Tokom ove godine očekuje se povećanje proizvodnje za oko 50 odsto.

vanju. Traži se lokacija za izgradnju novih.

- Postoji nekoliko prijedloga, a Općina će napraviti regulacioni plan, izgraditi pristupni put, obezbijediti odgovarajuću infrastrukturu, a ostalo ćemo prepustiti onima koji su zainteresirani da tu ulažu - kazao je načelnik Huskić.

Selma VARUPA

Okolinsko upravljanje

Zagađenje okoliša otrovnim i kancerogenim uljem piralena

Privredna/Gospodarska komora FBiH uputila je Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Federalnom ministarstvu za prostorno uređenje i okoliš pismo o "Istraživanju posljedica rata na zagađenje okoliša POPs na području bivše Jugoslavije - BiH"

Odbor Udruženja za razvoj okolinskog upravljanja P/GKFBiH, na svojoj trećoj sjednici, održanoj 20. 12. 2005. godine, između ostalog, ponukan sve češćim i zabrinjavajućim napisima u sredstvima javnog informiranja, raspravljao je o rezultatima istraživanja prisustva PCBs u okolišu, odnosno otrovnog i kancerogenog ulja piralena.

Odbor je informisan da će se pristupiti izradi elaborata u kojem će se utvrditi količina piralena u FBiH i definirati način sanacije.

Zatražili su hitno organiziranje stručne rasprave o rezultatima istraživanja i donošenje programa mjera sanacije, ukoliko su utvrđena rizična područja kontaminirana PCBs.

Predloženo je da se od Zavoda za geologiju Sarajeva, koji je jedini iz BiH bio uključen u Projekat "Istraživanja posljedica rata na zagađenje okoliša stabilnim organskim polutantima (POPs) na području bivše Jugoslavije", finansiran od Evropske unije, obezbijedi dokumentacija o navedenim istraživanjima. Traženo je i da se što prije organizira rasprava o ovoj tematici u koju će biti uključeni predstavnici ovog udruženja i relevantni privredni subjekti.

Federalno ministarstvo za prostorno uređenje i okoliš odgovorilo je na ovo pismo u kojem kažu: "U vezi s Vašim dopisom o problematici zagađenja okoliša perzistentnim organskim polutantima (POPs) analizirane međunarodnim projektom "Procjena odabranih perzistentnih organskih polutanata u atmosferi i vodnim ekosistemima iz otpadnih materija stvorenih ratnom djelatnošću na području bivše Jugoslavije", želimo Vas informisati da je Finalni izvještaj dostavljen od Federalnog zavoda za geologiju na uvid ovom ministarstvu 21. 12. 2005. godine.

Prethodno je izvještaj dostavljen na reviziju Evropskoj komisiji u Birselu. Po izvršenoj reviziji, bit će nam dostavljen i završni izvještaj. Sugerirali smo da Federalni zavod za geologiju o ovoj problematici upozna Vladu FBiH, uz predlaganje mjera i aktivnosti za rješavanje problema onečišćenja okoliša pomenutim polutantima.

Kako stoji u pismu, Ministarstvo je spremno organizovati raspravu na kojoj bi predstavnici Federalnog zavoda za geologiju (kao nosioci izrade dijela izvještaja za BiH) upoznali sve zainteresovane privredne i druge subjekte o navedenim istraživanjima o problematici POPsa sadržane u ovom izvještaju.

Šumarstvo i drvna industrija

Prva inventura šuma urađena prije 40 godina

Grupacija šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH održala je sastanak, 16. februara, u Sarajevu * Sve trenutne procjene o raspoloživim šumama i šumskom zemljištu vrše se na osnovu podataka od prije 40 godina, kada je izvršena prva inventura šuma na velikim površinama u našoj zemlji, rekao je prof. Ahmet Lojo sa Šumarskog fakulteta u Sarajevu

S obzirom na zastarjelost podataka, nemoguće je utvrditi kojim bogatstvom šuma raspolaže BiH, te izraditi strategiju razvoja šumarstva i strategiju razvoja drvne industrije. Zbog toga su šumarski fakulteti u Sarajevu i Banja Luci izradili nacrt metodike Druge državne inventure šuma, a odluku o izradi metodike za provođenje Druge inventure šuma donijela su resorna entitetska ministarstva.

U odnosu na Prvu inventuru šuma u BiH, koja je postavljenim ciljevima bila široka, Druga inventura šuma ima uže i drugačije ciljeve koji se odnose, između ostalog, na sagledavanje najznačajnijih problema koji ugrožavaju razvoj šuma i procjene obima radova koje je potrebno izvršiti radi unapređenja stanja šuma u cjelini, odnosno za realnu izradu dugoročnih smjernica gazdovanja za unapređenje šuma i šumarstva.

Istovremeno, cilj inventure jeste procjena stanja šumskih resursa, kao

realnog osnova potrebnog za realno planiranje razvoja šumarstva i drvne industrije u narednom periodu, te ista procjena radi analize proteklog 40-godišnjeg perioda, u gazdovanju šumama, unapređenju rezultata dvije inventure i preporuka za unapređenje metoda rada.

Prof. dr Faruk Mekić, dekan Šumarskog fakulteta u Sarajevu, rekao je da bi se mogla izvršiti inventura od prioritetnog značaja je utvrđivanje vlasništva nad šumama, jer Dejtonskim sporazumom, odnosno Ustavom BiH, nije definirano vlasništvo šuma, iako bi, po logici, trebalo biti državno. Prirodni resursi po Ustavu BiH su u nadležnosti entiteta dok FBiH svoju nadležnost prenosi na kantone. Naglasio je da zemlje okruženja nemaju praksu vršiti nacionalnu inventuru šuma i šumskog zemljišta, ali svako šumsko-gospodarsko poduzeće vrši godišnje inventure pojedinačno, sa analizom koja

služi za upoređivanje realizacije postavljenih i realiziranih ciljeva. Realizacija ovog projekta u FBiH može početi. Što se tiče RS ona zavisi od političkih zbivanja, ali, u svakom slučaju, moglo bi se pristupiti Drugoj inventuri šuma i šumskog zemljišta BiH već naredne godine, a ona će zasigurno trajati nekoliko godina.

Očekuje se finansijska podrška od državnih i entitetskih institucija, kao i od međunarodnih organizacija.

Stanje u šumarstvu je alarmantno što se tiče njege kultura, riječi su prof. dr Faruka Mekića. To je aktualna tema vezana za postojeće stanje u šumskim nasadima - kulture i stavlja se u prioritetan značaj, jer zaista ovaj segment nije definisan na cijelom području BiH, radi se o površini od 300.000 do 350.000 ha koje su, već se sad može reći, u stanju propadanja. Sam pristup i rješavanje ovog elementarnog problema za sama šumarstva i poduzeća čine veliki teret, obavezu i niz radnji i mjera koje treba poduzeti.

Pored navedenih tema, članice Grupacije su upoznate sa projektom izrade kataloga drvne industrije FBiH, koji finansijski i tehnički podržava USAID CCA klaster prerade drveta.

Razmatrani su izvještaj o radu u 2005. i plan rada za 2006. godinu. Sve bitne teme za šumarstvo i drvnu industriju razmatraće se na sastancima Grupacije.

Prezentacija kompanije Wolfgang Weber iz Njemačke odnosila se na proizvodnju bioenergije, a sirovine za proizvodnju te energije su neiskorišteni drveni sortimenti u šumarstvu.

Š. A.

Drvnoprerađivačka industrija u FBiH

Analiza proizvodnih tehnologija

U sklopu projekta "Podizanja konkurentnosti u drvnoprerađivačkom sektoru razvojem klastera u regiji centralna BiH", Regionalna razvojna agencija - REZ je, 9. februara, u Zenici, uz podršku USAID CCA - Razvoj klastera drvoprerade, organizirala radni sastanak akcionog tima o novim tehnologijama u drvnoprerađivačkom sektoru.

Bili su prisutni predstavnici poduzeća iz drvnoprerađivačkog sektora iz regije centralna BiH, resornih ministarstava ZE-DO i Srednjobosanskog kantona, privrednih komora, univerziteta i fakulteta iz Sarajeva i Zenice, te međunarodnih organizacija u BiH čiji je rad usko povezan sa ovom djelatnošću.

Cilj skupa je bila analiza postojećeg nivoa proizvodnih tehnologija u drvnoprerađivačkoj industriji u FBiH, te specifikacija njihovih potreba. Analizu je prezentirao Ismar Alagić, koordinator za razvoj i tehnologije pri REZ Agenciji.

Na osnovu detaljne analize izražena je potreba firmi za uslugama zasnovanim na znanju tehnologije sušenja, tehnologije lakiranja, tehnologije prerade tanke oblovine, CNC programiranja, 3D - dizajn uz korištenje softverskih aplikacija, informacione tehnologije, sistemi upravljanja proizvoda, korištenja alata, kvaliteta proizvoda, menadžment tehnike, certifikacija proizvoda koje može ponuditi institucija tipa tehnološkog parka.

Uspostavljanje domaće certifikacijske kuće i domaće laboratorije za ispitivanje izvozno orijentiranih proizvoda (namještaj i građevinska stolarija), koja bi drvnoprerađivačima u BiH ponudila međunarodno priznate certifikate za proizvode od drveta.

Prezentirana je i Studija izvodljivosti "Komersijalna upotreba drvnog otpada u regiji centralna BiH kao projekat oporavka i ekonomskog razvoja regije koju je finansijski podržala SIDA (Švedska razvojna agencija).

Š. A.

U nordijskim disciplinama

38. prvenstvo šumarskih radnika Evrope

U organizaciji UŠIT-a (Udruženja šumarskih inženjera i tehničara FBiH), od 28. februara do 5. marta, održano je 38. prvenstvo šumarskih radnika Evrope u nordijskim disciplinama na Igmanu.

Učestvovalo je oko 750 takmičara iz 22 zemlje Evrope. Pored sportskih aktivnosti, na ovim susretima održane su i tematske konferencije vezano za šumarstvo.

Sektor šumarstva je značajan faktor poslijeratnog ekonomskog i socijalnog razvoja BiH. Dva ključna ekonomska potencijala BiH su turizam i šumarstvo, rekao je Kristijan Švarc Šiling,

Predsjednik EFNS-a Ahmet Sejdić uručio je Specijalnu plaketu Sarajeva visokom predstavniku Kristijan Švarc Šilingu i ambasadoru Njemačke Freiherr von Kittlitz. Ginter Gros, šumarski inženjer iz pokrajine Baden Vurttemberg,

dobio je priznanje od kolega iz BiH kao znak zahvalnosti za pomoć u ratu, koje mu je uručio Sead Hadžiabdić, uvaženi stručnjak za šumarstvo.

Ovo takmičenje šumara je najmasovnije koje je održano nakon Olimpijade 1984. godine.

Š. A.

Evropski parlament i sektor šumarstva i drvne industrije

Započeo dijalog

Pod motom "U susret klimatskim promjenama - iskoristimo drvo", početkom februara, održana je u EU parlamentu informativna izložba koja je kod članova izazvala veliko interesovanje. Cilj je bio da se informišu političari i mediji o posebnim prednostima drveta kao ekološkog, tehnološki višeupotrebljavanog materijala i prirodne sirovine. Drvni fond kao glavni partner podržao je ovu izložbu u okviru projekta Road Map 2010, koji provodi organizacija CEI - Bois, pa je na njoj organizirana serija izložbi o prednostima korištenja drveta, a očuvanje klime kroz upotrebu drveta predstavljeno je u brošuri pod imenom "Book of Arguments".

Š. A.

EURO INFO

KORESPONDENTNI CENTAR

Kao dio Vanjskotrgovinske komore BiH otpočeo je sa radom EURO INFO KORESPONDENTNI CENTAR (EICC BiH).

Za početak, njegove aktivnosti će biti poslovne ponude koje koriste informacionu mrežu od blizu 300 centara u 45 zemalja Evrope i Mediterana. Pružati će informacije vezane za jedinstveno tržište EU i ujedno odgovarati na upite malih i srednjih preduzeća u BiH i pružiti im priliku za uspostavljanje poslovne saradnje između preduzeća EU i BiH.

Najviše turista iz Hrvatske

Ukupan prihod u turizmu od januara do kraja decembra 2005. godine iznosio je 40,353.673 KM. Ukupan prihod od noćenja je 33, 929.832 KM.

FBiH lani je posjetilo 273.912 turista, od toga 115.983 domaćih i 157.929 stranih. Ukupno je ostvareno 596.685 noćenja, od tog 245.360 od domaćih gostiju, a 351.325 stranih. Gosti se uglavnom registriraju u hotelima i motelima, ali ne svi. U hotelima je zabilježeno 243.345 noćenja, 115.983 su bili domaći gosti i 157.929 strani.

U motelima je ostvareno 10.364 noćenja, a u pansionima i prenoćištima 8.660, u domaćinstvima svega 2.180 noćenja.

Broj ležaja u FBiH je 11.585.

Po zemljama	ukupan broj turista 1 - 12/05.	noćenja 1 - 12/05.
Austrija	5.301	10.198
Francuska	9.423	15.701
Nizozemska	2.776	6.558
Irska	847	1.919
Italija	10.730	18.594
Njemačka	9.412	25.243
Slovenija	21.513	44.704
Albanija	400	1.113
Hrvatska	26.434	53.231
Srbija i Crna Gora	20.201	32.840
Češka	2.494	10.933
Mađarska	2.290	5.618
Poljska	4.426	16.547
Slovačka	1.194	6.147
Turska	6.609	17.723
SAD	5.822	16.490
Kina	235	601
Australija	793	1.566
Iran	256	842
V. Britanija	4.296	9.738

Unsko-sanski kanton posjetilo je 16.643 turista, Posavski 2.242, Tuzlanski 34.979, Zeničko-dobojski 8.083, Bosansko-podrinjski 1.460, Srednjo-bosanski 13.804, Hercegovačko-neretvanski 68.037, Zapadno-hercegovački 1.261, Hercegbosanski 1.307 i Kanton Sarajevo 106.539.

Statistika obuhvata mali broj turista i ležaja, jer turističke destinacije Neum, Mostar i Međugorje, Čapljina, Jajce, Ilidža, Travnik, odnosno njihove turističke zajednice nemaju u nadležnosti kontrolu.

U FBiH je 30. 11. 2005. bilo uposleno 387.083 radnika sa prosječnim neto osobnim dohotkom od 568,96 KM, a u ugostiteljstvu i turizmu 14.957 radnika sa prosječnim osobnim dohotkom od 404,21 KM. Ovakva primanja nisu stimulativna za obrazovan kadar u turizmu i ispod prosjeka je.

D. B.

3. međunarodna gasna konferencija

“Perspektive regionalne saradnje u stvaranju gasnog tržišta jugoistočne Evrope i povezivanje s EU”

Regionalna saradnja u stvaranju gasnog tržišta jugoistočne Evrope i povezivanje s Evropskom unijom, usaglašavanje daljnjih pravaca uvezivanja i alternativnih pravaca snabdijevanja regiona prirodnim gasom radi uvezivanja u jedinstveni evropski gasni sistem, glavne su odrednice 3. međunarodne konferencije o gasu, koja je održana u Sarajevu, od 14. do 16. februara/veljače 2006. godine

Učesnici (njih oko 200 iz 18 zemalja) su se kritički osvrnuli na postojeće stanje gasne privrede u regionu i žele ponuditi rješenja za kreiranje jedinstvenog ambijenta za gasnu privredu.

O prednostima povezivanja i zajedničkog rada govorio je predsjednik MARCOGAZA i DVGW-a dr Klaus Homann. Prezentirajući iskustva DVGW-a i MARCOGAZA, založio se

za “umrežavanje gasne ekonomije” čime se mogu smanjiti i troškovi upotrebe prirodnog gasa.

Tokom dva dana saslušan je 21 referat sa mnogo preporuka oko još boljeg organiziranja gasne privrede, saradnje, uspostavljanja odgovarajućeg pravnog i regulatornog okvira, uspostavljanja slobodnog tržišta sa ciljem da potrošači imaju sigurno funkcionisanje sistema i kontinuiranu isporuku.

Promovirana su i 53 tehnička pravila za gasnu struku iz oblasti transporta, distribucije i primjene gasovitih goriva, te prvi višejezični Rječnik/Le-

ksikon gasne struke (bosansko-njemačko-engleski).

Usvajanjem završnog dokumenta i prezentacijom gasne infrastrukture na olimpijskim planinama Igmanu i Bjelašnici okončan je rad 3. međunarodne gasne konferencije Sarajeva 2006., čiji je izvršni organizator bio IGT Sarajevo.

Usvojeni su i zaključci:

- Održavanje ove konferencije je u potpunosti bilo opravdano, što je pokazao broj učesnika i kvalitet prezentiranih referata i diskusija, te je ispunila očekivanja organizatora, učesnika i gostiju.

- Udruženja za gas i gasne kompanije iz regiona izražavaju zahvalnost DVGW, IGU i MARCOGAZ-u za uložene dosadašnje napore u pomoći regionu, da bi uredili svoj gasni sektor u skladu sa evropskim standardima, kao i za pomoći u organizaciji ove konferencije.

- Ova konferencija predstavlja nastavak saradnje DVGW-a s udruženjima za gas i gasnim kompanijama zemalja regiona, kao i podršku DVGW-a navedenim subjektima u izgradnji kvalitetne saradnje u gasnom sektoru regiona.

- Definirani projekat "Harmonizacija legislativa i tehničke regulative u gasnom sektoru u zemljama jugoistočne Evrope" u toku 2002. godine bio je prvi korak u saradnji u gasnom sektoru zemalja regiona, a uspostavljanje pet pravaca (oblasti) saradnje (legislativa, tehnička regulativa, edukacija, certificiranje, te interkonekcija i diversifikacija) pokazalo se kao dugoročno ispravno rješenje, koje je prepoznala i međunarodna zajednica potpisivanjem Ugovora o osnivanju energetske zajednice zemalja jugoistočne Evrope (u kome se predviđaju slični pravci regionalne saradnje).

- Urađena tehnička pravila za gas, od 2003. do 2005. godine, predstavljaju dobar osnov za dogovore udruženja za gas sa vlastima svojih zemalja o partnerskom odnosu u dobijanju ovlaštenja za donošenje tehničkih pravila za gas i odgovornost za njihovo provođenje u praksi.

- DVGW će i dalje nastaviti pružati podršku udruženjima za gas u regionu da se izbore za status kakav DVGW ima u Njemačkoj, a udruženja za gas će nastupati međusobno

jedinstveno u regionu da bi se izborila za takav status.

- Osnivanje energetske zajednice jugoistočne Evrope bi mogla biti šansa da se donošenje i implementacija tehničkih pravila za gas (zajedno s evropskim standardima) definiira na regionalnom nivou, odnosno da se tehnička pravila za gas, pored evropskih standarda, uvrste u "Opće primjenjive standarde Evropske zajednice" za ovaj region.

- Udruženja za gas i gasne kompanije iz regiona će, pored tehničke regulative, gdje već postoji dobra saradnja, tražiti načina da poboljšaju svoju saradnju u drugim definiranim pravcima, a prije svega u edukaciji, interkonekciji i diversifikaciji. S tim ciljem će udruženja za gas organizirati godišnje regionalne forume sa predstavnicima nadležnih ministarstava za gasni sektor iz zemalja regiona, gdje bi se definirali pravci međusobnog djelovanja i saradnje predstavnika vlasti, udruženja za gas i gasnih kompanija iz regiona. Koordinaciju ovih aktivnosti će voditi DVGW, uz pomoć postojećeg Koordinacionog odbora projekta.

Sa zasjedanja 3. međunarodne gasne konferencije

- Udruženja za gas i gasne kompanije će zajedno sa nadležnim vlastima svojih zemalja imati aktivnu ulogu u planiranju potrebne infrastrukture za interkonekciju i diversifikaciju snabdijevanja gasom u regionu. To se, prije svega, odnosi na planiranje mjesta interkonekcije sa susjednim zemljama, planiranje tranzitnih kapaciteta i količina prema susjednim zemljama,

Osnovano Ministarstvo okoliša i turizma u FBiH

Federalno ministarstvo okoliša i turizma formirano je tako što su iz Ministarstva prostornog uređenja i okoliša i Ministarstva trgovine i turizma izuzete oblasti okoliša i turizma.

M. I.

planiranje i saradnju u gradnji skladišta i LNG terminala (eventualno uzimajući u obzir potrebne količine za susjedne zemlje).

- Udruženja za gas i gasne kompanije zemalja regiona iskazuju poseban interes za interkonekciju i diversifikaciju. Konstatovana je neophodnost međusobnog povezivanja gasovodnih sistema pojedinih država u regionu. S tim ciljem će udruženja za gas i gasne kompanije nastupati jedinstveno u regionu i organizirati okrugle stolove, zajedno s nadležnim vlastima, o interkonekciji i diversifikaciji snabdijevanja gasom zemalja regiona.

- O rezultatima i zaključcima ove konferencije će biti upoznati nadležni državni organi država učesnica, pri čemu se od nadležnih organa traži da uvrste kao prioritet rješavanje problematike iz gasnog sektora, i da uspostave punu koordinaciju između udruženja za gas i nadležnih organa za oblast gasne privrede.

Mr Zijad BAJRAMOVIĆ

Konferencija

“Partnerstvo za mala i srednja preduzeća: Njemačka - Bugarska - jugoistočna Evropa”

Bugarska privredna komora, u saradnji sa Partnerskim projektom ABC-DIHK, organizira u Sofiji, od 9. do 11. maja, konferenciju pod nazivom “Partnerstvo za mala i srednja preduzeća: Njemačka - Bugarska - jugoistočna Evropa”. U isto vrijeme, Projekat ABC-DIHK-a i preduzeća sa zapadnog Balkana učestvovali će na zajedničkom štandu na Međunarodnom sajmu medicinske opreme “Bulmedica-Buldental”. Štand

ima 230 m² s tim da svaki od izlagača može koristiti šest m² prostora za svoje eksponate. Troškove štanda i opreme snosi Projekat, a putne troškove i smještaj sama preduzeća.

Njemačka strana će obezbijediti prisustvo preduzeća iz oblasti građevinarstva, infrastrukture, snabdijevanja energijom i vodom, urbanog razvoja, građevinskih mašina i instalacija, zaštite okoliša, medicinske opreme i slično.

U okviru susreta biće organizirani sastanci, panel diskusije, seminari i druge partnerske inicijative.

Pozivaju se odgovarajuća preduzeća iz BiH da učestvuju u bilateralnim razgovorima.

Prijava za učešće (bilo na sajmu medicinske opreme, bilo na Konferenciji) dostupna je na web sajtu P/GKFBiH (www.kfbih.com) i treba je dostaviti do 27. 03. 2006. godine.

Zemlje učesnice su: Albanija, BiH, Bugarska, Kipar, Njemačka, Grčka, Makedonija, Rumunija, Srbija i Crna Gora, Turska.

Zakoni i propisi

Nacrt zakona o eksproprijaciji

Vlada FBiH je utvrdila Nacrt zakona o eksproprijaciji. Nacrtom zakona uređuju se uslovi, način i postupak eksproprijacije nekretnina za izgradnju objekata od javnog interesa, koja podrazumijeva oduzimanje ili ograničenje prava vlasništva nad nekretninama uz naknadu prema tržišnoj vrijednosti nekretnina. Nekretnina se može izvestiti kada je to potrebno radi izgradnje prometne infrastrukture, privrednih, komunalnih, zdravstvenih, obrazovnih i objekata kulture, objekata odbrane, uprave i drugih objekata od javnog interesa, koji se utvrđuje na način propisan ovim zakonom. Odluku o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju objekata ili izvođenje radova

(prometnica, dalekovoda, plinovoda, telekomunikacija, vodovodnih i drugih) na osnovu podnesenog prijedloga korisnika izvlaštenja donosi Vlada FBiH i kantonalne vlade.

Nekretnina se ne može izvestiti u svrhu poljoprivredne proizvodnje.

Nacrt zakona o dugu

Nakon što je Parlamentarna skupština BiH donijela Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, nametnula se potreba usaglašavanja entitetskih propisa sa ovim krovnim zakonom. No, budući da su postojeći propisi u FBiH ili prevaziđeni ili ne reguliraju ovu materiju, Vlada FBiH odlučila je u skupštinsku proceduru uputiti novi za-

konski projekt - Nacrt zakona o zaduživanju, dugu i garancijama u FBiH.

Dodjela koncesija

Vlada FBiH je razmatrala i dala saglasnost na dokumente Komisije za koncesije FBiH:

Pravila o postupku dodjele koncesije i Pravilnik o utvrđivanju koncesione naknade, kao sastavni dio ovih pravila.

Njima se definira postupak podnošenja zahtjeva za dodjelu koncesije, način rada, sastav, sjednice i broj članova Komisije, koncesiona naknada, zaključivanje ugovora o koncesiji, kao i prestanak i raskid tog ugovora, nadzor i provjera rada koncesionara, kao i druga pitanja iz ove oblasti.

Pravilima su, također, precizirane odredbe Zakona o koncesijama koje se odnose na javni poziv potencijalnim ponuđačima i samoinicijativne ponude, kao načine na koje se dodjeljuje koncesija na korištenje.

Pravilnikom o utvrđivanju koncesione naknade je utvrđeno da koncesionar za dodijeljenu koncesiju plaća naknadu u skladu sa ugovorom, koja mora biti izražena u određenom novčanom iznosu.

Poticanje razvoja privatnog sektora

Vlada FBiH je dala saglasnost federalnom ministru razvoja, poduzetništva i obrta Mladenu Čabrilu da, u ime FBiH, potpiše Sporazum o pri-

U julu

Opći sajam “Priština 2006”

Privredna komora Kosova i Ministarstvo trgovine i industrije Kosova organiziraju Međunarodni opći sajam “Priština 2006”, od 07. do 10. juna.

U okviru dogovorenih aktivnosti nosilaca poslova po projektima Vanjskotrgovinske komore BiH, Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH prikuplja informacije o zainteresiranosti poduzeća iz BiH za izlaganje na sajmu u Prištini. Imajući u vidu sadašnju situaciju i budući razvoj Kosova, nastojimo pojačati prisustvo naše privrede na tom tržištu.

Kako bismo na vrijeme izvršili pripreme i rezervaciju prostora, pozivamo zainteresirane za učešće da se jave što prije, kao i sa koliko prostora (m²) žele da se predstave. Cijena uređenog izložbenog prostora je 55 eura/m².

Kontakt osoba u P/GKFBiH je Šemsa Alimanović, telefon: 033 220 760 i faks: 033 217 783.

hvtanju projekta "Poticanje privatnog sektora u BiH" kroz stimuliranje privrede i zapošljavanja u BiH, koji se konkretno odnosi na četvrtu fazu projekta poticanja malih i srednjih preduzeća u sjevernom dijelu BiH.

Implementacija ovog projekta, koji sufinansira Švicarska sa 2,32 miliona švicarskih franaka, treba da se završi do kraja 2007. godine.

M. IDRIZOVIĆ

Saradnja Bečke i Sarajevske berze

Uskoro potpisivanje memoranduma o razumijevanju

Predstavnici Sarajevske i Bečke berze potpisat će u glavnom gradu Austrije memorandum o razumijevanju, saznaje portal BH biznis. Ovaj sporazum podrazumijeva razmjenu podataka između dvije berze, kao i pomoć bečkih kolega sarajevskim u edukaciji i u poboljšanju berzanske infrastrukture. Zlatan Dedić, direktor Sarajevske berze, naglasio je da će potpisivanje memoranduma o razumijevanju sa Bečkom berzom pomoći pri integraciji bh. tržišta kapitala u regionalno tržište vrijednosnih papira.

"Ovom prilikom razgovarat ćemo i o mogućem učešću bh. kompanija u formiranju regionalnog berzanskog indeksa", rekao je Dedić. Međutim, da bi neka bh. kompanija učestvovala u formiranju regionalnog berzanskog indeksa, ona prvenstveno mora ispuniti osnovne uslove za kotaciju na matičnoj berzi, odnosno svoje rezultate poslovanja učiniti maksimalno transparentnim.

U BiH još uvijek nema kompanija spremnih zainteresiranim investitorima pokazati svoje kvartalne rezultate poslovanja ili knjigu dioničara (vlasnika). U gotovo svim bh. kompanijama te podatke tretiraju "kao najstrožu poslovnu tajnu", bez obzira što ih nekoliko zakona obavezuje na javno objavljivanje.

M. I.

Upozorenje brokerskih kuća

Transakcije mimo ovlaštenih posrednika

Javno upozorenje svih 16 brokerskih kuća u BiH, u kojima se ograđuju od prodaje dionica i vrijednosnih papira na ulici i posredstvom malih oglasa, nije nastalo samo zbog posljednje afere nelegalne prodaje dionica Fabrike duhana Sarajevo, piše "Dnevni avaz"

Prema zvaničnim podacima Komisije za vrijednosne papire FBiH, koje je njen predsjednik Hasan Čelam dostavio poslanicima u Parlamentu FBiH, ukupan promet vrijednosnih papira "van institucija" u prošloj godini je iznosio 122.297.793 KM.

Iako Čelam ističe da su u taj promet uključeni i poslovi između pravnih osoba, činjenica je da je u 2005. mimo Berze obavljeno 10.140 transakcija dovoljno svjedoči da je ulična prodaja jedan od stubova prometa vrijednosnim papirima.

Statistički gledano, uzme li se u obzir da je ukupan prošlogodišnji promet na Sarajevskoj berzi iznosio 555 miliona KM, onda je petina dioničkog prometa rađena mimo ovlaštenih osoba i institucija. Višegodišnja borba sa uličnim preprodavačima dionica, koja je počela još u vrijeme kada se trgovalo certifikatima građana, nastavljena je, ali ova pojava, bez obzira na stalne korekcije propisa, i dalje opstaje.

Tokom nadzora otkriveno je 45 slučajeva neovlaštenog trgovanja vrijednosnim papirima, a u dva nadzora otkrivene su manipulacije cijenama. Nadležnom MUP-u informacije su prosljeđene za 22 predmeta, zbog sumnje u izvršena krivična djela, a u pet predmeta Komisija za vrijednosne papire podnijela je krivične prijave protiv odgovornih osoba.

U Komisiji za vrijednosne papire, zbog otvorenih istraga, nisu željeli otkrivati konkretne slučajeve zbog kojih su angažovani MUP i tužilaštva. Jedino je najavljeno da će, uz preventivni nadzor, u narednom periodu biti pokrenute sve raspoložive represivne mjere za kršenje propisa iz oblasti trgovanja vrijednosnim papirima.

M. IDRIZOVIĆ

Najveći promet ostvario VGT Broker

Posmatrano po brokerskim kućama, najveći promet u februaru ostvarile su kuće VGT Broker Visoko sa prometom većim od 17,5 miliona KM, zatim AW Broker Sarajevo sa 8,5 miliona KM, te Hypo Alpe-Adria Vrijednosnice Mostar sa preko osam miliona KM prometa.

M. I.

Uočene nepravilnosti

Osnovni problem i uporište za većinu prevara jesu upotrebe punomoći i gotovinske isplate. Komisija za vrijednosne papire FBiH navodi da su punomoći nepotpune, da se opunomoćenici ponašaju kao servis, mada za to nisu registrovani kao brokeri, kao i da postoje veliki vremenski razmaci između ovjere punomoći i datuma podizanja gotovine.

Moguće je dokazati i da su punomoći ovjerene prije trgovanja, odnosno istovremeno sa davanjem naloga za prodaju, tvrde u Komisiji za vrijednosne papire. (Poslovne novosti)

Robni promet s inostranstvom u februaru milijardu KM

BiH je u februaru ove godine ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u vrijednosti jedne milijarde KM, od čega se na izvoz odnosi 359,8 miliona KM ili 34,7 odsto, a na uvoz 674,7 miliona KM ili 65,3 odsto

U okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u posmatranom periodu, pokrivenost uvoza izvozom je 53,3 odsto.

U prva dva mjeseca 2006. godine, ostvaren je izvoz u vrijednosti 661,7 miliona KM, što je za 39,6 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine.

U januaru - februaru ostvaren je uvoz u vrijednosti 1,1 milijardu KM, što je za 2,4 manje u odnosu na isti period prethodne godine.

U prva dva mjeseca ove godine, BiH je u robnom prometu sa inostranstvom ostvarila ukupan trgovinski deficit u vrijednosti 516,1 milion KM.

Posmatrano po sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije (SMTK/SITC. Rev.3), moguće je uočiti da je u februaru 2006. najveće učešće u izvozu ostvareno u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu" sa ukupnom vrijednošću od 110,2 miliona KM, što iznosi 30,6 odsto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "Razni gotovi proizvodi" sa ukupnom vrijednošću od 71,4 miliona KM, što iznosi 19,7 odsto od ukupnog izvoza.

U februaru ove godine, u BiH je najveće učešće u uvozu ostvareno u sektoru "Mašine/strojevi i transportna sredstva" sa ukupnom vrijednošću 155,3 miliona KM, što iznosi 22,9 odsto od ukupnog uvoza.

Značajan obim uvoza ostvaren je u sektoru "Proizvodi svrstani po materijalu" sa ukupnom vrijednošću 123,9 miliona KM, što iznosi 18,2 odsto od ukupnog uvoza.

U januaru - februaru 2006. godine, u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u izvozu ostvareno je u izvozu povrća i voća u vrijednosti 5,1 milion KM.

U istom periodu, značajno učešće u izvozu ostvareno je u izvozu proizvoda u okviru grupe proizvoda "Šećer,

proizvodi od šećera" u vrijednosti 4,2 miliona KM.

U januaru - februaru ove godine, u okviru sektora "Hrana i žive životinje" najveće učešće u uvozu ostvareno je u uvozu proizvoda iz grupe "Povrća i voća" u vrijednosti 17,1 milion KM, dok je na drugom mjestu uvoz "Žitarice i proizvodi" u vrijednosti 15,1 milion KM.

Značajan uvoz odnosio se na uvoz mesa i prerađevina od mesa u vrijednosti 9,4 miliona KM.

Gledajući ukupno na nivou sektora "Hrana i žive životinje" u prva dva mjeseca ove godine, BiH je ostvarila pokrivenost uvoza izvozom od 24,8 odsto, u okviru toga pokrivenost uvoza izvozom mesa i mesnih prerađevina bila

je 14,5 odsto, povrća i voća 29,8 odsto, te mliječnih proizvoda i jaja 54,1 odsto, a u sektoru "Pića i duhan" pokrivenost uvoza izvozom je 14,5 odsto.

Posmatrano po područjima i odjeljcima Klasifikacije djelatnosti (KD/NACE Rev.1), može se uočiti kako je najveće učešće u izvozu u februaru bilo ostvareno u području "Prerađivačke industrije", u vrijednosti 310 miliona KM, što čini 86,3 odsto od ukupnog izvoza. Istovremeno, u navedenom mjesecu je najveće učešće u uvozu ostvareno u području "Prerađivačka industrija" sa ukupnom vrijednošću 575,4 miliona KM, što iznosi 85,3 odsto od ukupnog uvoza.

Vanjskotrgovinska razmjena

BiH najviše izvezla u Hrvatsku i SiCG

BiH je u februaru ove godine najviše izvezila robe u Hrvatsku, u vrijednosti 69,5 miliona KM, što je 19,3 odsto od ukupno ostvarenog izvoza.

Od susjednih zemalja, BiH je značajan izvoz u istom periodu ostvarila u Srbiju i Crnu Goru, u vrijednosti 38,7 miliona KM, što je 10,7 odsto.

Posmatrano prema regionalnim grupacijama, u februaru ove godine najviše smo izvezili u EU, u vrijednosti 206,8 miliona KM, što je 57,3 odsto od ukupno ostvarenog izvoza.

U okviru zemalja EU, BiH je najviše izvezila u Italiju, u vrijednosti od 56,3 miliona KM, što je 15,6 odsto od ukupnog ostvarenog izvoza.

U februaru smo najviše uvezili iz Hrvatske, u vrijednosti 113,4 miliona KM, što je 16,8 odsto od ukupno ostvarenog uvoza. Od susjednih zemalja, značajan uvoz u istom periodu ostvarili smo iz SiCG, u vrijednosti 59,8 miliona KM, što je 8,8 odsto.

Posmatrano prema regionalnim grupacijama, u februaru ove godine najviše se uvezilo iz EU, u vrijednosti 322,1 miliona KM, što je 47,7 odsto od ukupnog uvoza.

U okviru zemalja EU, najviše smo uvezili iz Njemačke, u vrijednosti 94,5 miliona KM, što je 14 odsto od ukupnog ostvarenog uvoza.

U januaru - februaru 2006. godine, BiH je imala pokrivenost uvoza izvozom sa Hrvatskom 56,8 odsto, te sa SiCG 67,4 odsto.

Industrijska proizvodnja u februaru manja za 7,1%

Industrijska proizvodnja u FBiH u februaru ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine manja je za 10,7%. U odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca lani veća je za 7,9%, dok je u odnosu na januar ove godine manja za 7,1%.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti u februaru ove godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području

“snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom” veća je za 9,1%, u području “prerađivačke industrije” manja je za 19,8%, a u području “rudarstva” manja za 5,7%.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama u januaru - februaru 2006., u odnosu na isti period 2005. godine, proizvodnja bilježi povećanje intermedijarnih proizvoda, osim energije, za 20,4%, energije za 16,5%, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 6,5%, kapitalnih proizvoda za 3%, dok je zabilježeno smanjenje trajnih proizvoda za široku potrošnju za 3,3%, te proizvoda iz grupe neraspoređeno za 12,7%.

Ukupni troškovi života u februaru 2006. godine viši su za 0,8% u odno-

Farmavita

Realizirana investicija

Sarajevska firma za proizvodnju i trgovinu farmaceutskim proizvodima Farmavita je sredstvima kredita od dva miliona KM Ministarstva privrede Kantona Sarajevo i kredita od 460.000 KM Službe za zapošljavanje KS, zajedno sa vlastitim ulaganjima, uspješno realizirala investiciju u vrijednosti preko devet miliona KM.

Prije godinu počela je izgradnja objekta u Općini Vogošća, tako da Farmavita sada raspolaže modernim proizvodnim kapacitetima i optimalnim skladišnim uslovima prema međunarodnim standardima.

M. I.

Prosječna neto plata za januar 591,85 KM

Prosječna mjesečna isplaćena neto plata po zaposlenom za januar 2006. godine u FBiH iznosi 591,85 KM. Tokom januara ove godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 1,68%.

U periodu novembar 2005. / januar 2006. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plata iznosi 580,97 KM.

U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do porasta prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 7,33%.

Najviša prosječna isplaćena neto plata u januaru 2006. godine zabilježena je u Kantonu Sarajevo i ona iznosi 755,50 KM, zatim u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 662,82 KM, a najniža prosječna isplaćena neto plata zabilježena je u Zeničko-dobojskom kantonu i ona iznosi 470,49 KM.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plata po zaposlenom za januar ove godine u FBiH iznosi 870,37 KM.

Potrošačka korpa u januaru skuplja za 31,41 KM

Potrošačka korpa, odnosno izdaci za ishranu i piće u februaru iznose 494,92 KM, što je za 2,76 KM ili za 0,6% više u odnosu na januar, kada su bili 492,16 KM.

Posmatrano po sjedištima kantona, za potrošačku korpu je u februaru ove godine najviše trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 544,36 KM, Livnu 532,93 KM, Mostaru 529,68 KM, Sarajevu 497,57 KM, Tuzli 478,93 KM, Orašju 477,82 KM, Zenici 465,09 KM, Bihaću 459,50 KM, Travniku 454,36 KM, dok je najjeftinija potrošačka korpa bila u Goraždu 448,37 KM.

Opšta ocjena Zavoda za statistiku FBiH jeste da je potrošačka korpa u januaru, u odnosu na decembar skuplja za 31,41 KM ili 6,8%, dok je u februaru, u odnosu na januar skuplja za 2,76 KM ili 0,6%.

su na prethodni mjesec, s tim da su troškovi života za robu viši za 0,8%, a za usluge za 0,3%.

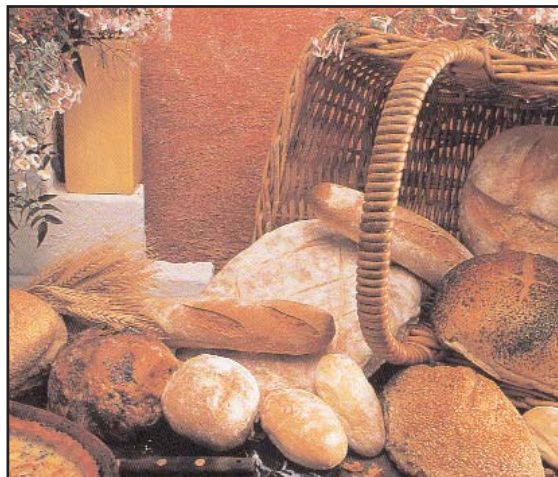
Troškovi života za ishranu viši su za 1,5%, duhan i piće za 0,7%, higijenu i njegu zdravlja za 0,6%, ogrev i osvjetljenje za 0,3%, saobraćaj i telekomunikacijske usluge za 0,2% i odjeću i obuću za 0,1%.

Troškovi života za opremu stana niži su za 0,2%, dok se troškovi života za stan i obrazovanje i kulturu nisu mijenjali u februaru u odnosu na januar.

Ukupni troškovi života u februaru viši su za 6,6% u odnosu na prosječne troškove iz 2005. godine, a za 5,8% u odnosu na februar 2005. godine.

Ukupni troškovi života u januaru ove godine viši za 3,8% u odnosu na prethodni mjesec, s tim da su troškovi života za robu viši za 3,9%, a za usluge za 3,6%.

Troškovi života za ishranu su viši za 6,6%, higijenu i njegu zdravlja za 6,3%, ogrev i osvjetljenje za 5,2%, stan za 4,1%, saobraćajne i telekomunikacijske usluge za 2,9%, obrazovanje i kulturu i duhan i piće za 0,7%, odjeću i obuću za 0,6% i opremu stana za 0,1%, te da su ukupni troškovi života u januaru viši za 5,8% u odnosu na prosječne cijene iz 2005., a za 5,4% u odnosu na januar 2005. godine.

Izvor inovacija, kreativnosti, rasta i progressa

Značaj intelektualne svojine

Skoro svako je korisnik i potencijalni stvaralac intelektualne svojine. Njena zaštita, preko sistema nacionalnih i međunarodnih pravila, koja se zovu prava na intelektualnu svojinu, neophodna je radi podsticanja i finansiranja inovacija i kreativnosti, koje, zauzvrat, vode ka ekonomskom, kulturnom i socijalnom napretku. Zaštita intelektualne svojine podstiče proizvodnju i širenje znanja i širokog asortimana kvalitetnih proizvoda i usluga.

Prava na intelektualnu svojinu stvaraju dodatnu vrijednost za potrošače i mogu da budu garancija za porijeklo i kvalitet.

Zaštita intelektualne svojine doprinosi ekonomskom rastu kako u razvijenim tako i u zemljama u razvoju tako što podstiče inovacije, kulturnu raznolikost i tehnički razvoj kao dio šireg političkog okvira. Ukoliko se pravilno koriste, prava na intelektualnu svojinu mogu predstavljati ključna sredstva za iskorjenjivanje siromaštva trgovinom.

Ogroman negativan ekonomski i socijalni efekat koji ima krađa intelektualne svojine iziskuje da borba protiv falsifikovanja i piratstva postane prioritet za društvo u cjelini, a ne samo za nosioce tog prava. Ukoliko vlade, poslovni svijet i građani ne učine koordinirani napor da se podrži sistem intelektualne svojine, društvo neće ubrati plodove tog sistema.

Šta je intelektualna svojina?

Intelektualna svojina je unikatna i ona je plod lične kreativnosti i inventivnosti. To može da bude pjesma koju pišete, ime pod kojim vaš frizer želi da proda svoju uslugu, ili, pak, izum neke majke za šolju koju dijete ne može da prospje. To, takođe, može da bude Pikasova slika, film Akire Kurosava, roman Naguiba Mahfouza, novi metod navodnjavanja za poljoprivrednike u sušnim regionima, otkriće sijalice, kompjuterski čip ili mlazni turbo

motor. Kreatori intelektualne svojine imaju cilj da u budućnosti daju obilje prehrambenih resursa, čistu energiju i lijekove za bolesti počev od raka do obične prehlade.

Skoro u svakom pojedinačnom slučaju, intelektualna svojina stimulise napredak, transformišući društvo i dodajući vrijednost našem životu.

Zašto je potrebna zaštita intelektualne svojine?

Društvena zajednica je obezbijedila pravo na intelektualnu svojinu radi podsticanja izuma i kreativnih ostvarenja od kojih društvo ima koristi, kao i da bi pomogla inovatorima i stvaraocima da žive od svog rada. Ta prava, koja mogu da ostvaruju pojedinci ili organizacije, priznata su od vlada i sudova. Sistem je osmišljen tako da bude od koristi društvu u cjelini, u razvijenim i u zemljama u razvoju; on održava delikatnu ravnotežu u ostvarivanju potreba kako stvaraoca tako i korisnika.

Ova ravnoteža održava se provjerama u okviru samog sistema intelektualne svojine, a u širem zakonodavnom okviru radi obezbjeđivanja funkcionisanja održivosti sistema i njegove korisnosti za sve zainteresovane strane.

Kako je zaštićena intelektualna svojina?

Različiti vidovi intelektualne svojine - literarno i umjetničko stvaralaštvo, izumi, zaštitni znakovi i dizajn - zaštićeni su na različite načine:

- Djela u oblasti literature i umjetnosti, kao što su knjige, slike, muzika, film, kao i software, zaštićuju se autorskim pravima, ili takozvanim srodnim pravima;
- Tehnološke inovacije obično se štite patentnim pravima;
- Obilježja različitosti - kao na primjer riječi, simboli, mirisi, zvuci, boje i oblici - kojima se neki proizvod ili

usluga razlikuje od drugog, mogu se zaštititi pravima o žigovima (trgovinskom znaku);

- Specifičan spoljni izgled koji se daje nekim stvarima, kao što su namještaj, karoserija automobila, kuhinjskom posuđu, odjeći ili nakitu, mogu imati zaštićeni dizajn;

- Geografska oznaka porijekla (npr. parmski pršut) i trgovinske tajne, takođe, se smatraju vrstom intelektualne svojine i u većini zemalja su na neki način zaštićene;

- Pravna zaštita za bezbjednost i efikasnost istraživačkih podataka za određene proizvode (npr. proizvodi u oblasti nauke o biljkama i farmaceutski proizvodi) sve više se reguliše u mnogim dijelovima svijeta.

Ljudi i firme na svim nivoima koriste lepezu alata. Skoro svaka firma u svim zemljama - od kojih su to najvećim dijelom mala preduzeća - koristi žigove za marketing svojih proizvoda i usluga. Još su dostupnija autorska prava. Onog momenta kad neko napiše neki tekst, komponuje neku muziku ili nacrtu sliku, on ili ona može za to dobiti autorska prava.

Finansiranje inovacija i stvaralaštva preko tržišta

Inovacije i stvaralaštvo se moraju finansirati; kao i svi ostali, ljudi koji su inovatori i stvaraoci moraju da zarađuju za život. Može se utrošiti mnogo vremena i novca na istraživanje i razvoj novih tehnologija i proizvoda, bez ikakve garancije da će se to isplatiti, jer uvijek postoji rizik da proizvod može da pretrpi neuspjeh. Prava na intelektualnu svojinu predstavljaju mehanizam koji omogućava inovatorima, stvaraocima i proizvođačima da finansiraju svoj rad preko tržišta. Postoje i drugi modeli za finansiranje, kao što su vladini fondovi ili privatni patronat, ali prava na intelektualnu svojinu (IPR) ostaju osnovni i najčešći vid finansiranja koji koriste pojedinci i

organizacije za svoj rad i njegovo širenje. Prava na intelektualnu svojinu daju slobodu kreativnosti i podstiču inovatore i stvaraoce da odgovore na izražene potrebe potrošača.

Kreiranje virtuelnog ciklusa inovacija

Prenošenje ideja, znanja i informacija neophodnih za stimulisanje kreacije i inovacija podstiče se pravima na intelektualnu svojinu, posebno patentima i autorskim pravima.

Pošto su podnosioci prijava za patente obavezni da objave pojedinosti o svojim inovacijama u zamjenu za patentnu zaštitu, objavljeni patenti i prijave za patente su bogat izvor stručnih i naučnih informacija, dostupnih svima preko baze podataka patentnog ureda. Ovaj pul znanja, koji ne bi postojao bez sistema patenata, stimuliše dalje istraživanje i razvoj, i pri tom kreira virtuelni ciklus inovacija. Podsticanjem publikovanja inovacija, patenti, takođe, pomažu da se izbegne dupliranje istraživanja. Autorsko pravo ohrabruje prenošenje novih radova i kreativnih izraza, pošto autori lakše objavljuju svoje radove ako znaju da mogu donekle da zadrže kontrolu nad njima. Intelektualna svojina donosi korist društvu, naročito potrošačima, davanjem vrijednosti i obezbjeđenjem garancije kvaliteta. Robni žigovi i geografske oznake omogućavaju potrošačima da naprave diferencijaciju između robe i usluga od raznih proizvođača i da izaberu proizvode prema proizvođačima čijem ugledu najviše vjeruju.

Oni, takođe, predstavljaju trajnu vezu između proizvođača i njegovog proizvoda i podstiču proizvođače da budu odgovorni za bezbjednost, efikasnost i kvalitet proizvoda čak i nakon njegove prodaje.

Kako zaštita intelektualne svojine dovodi do ekonomskog napretka?

Inovacije, kreativnost, kulturna raznovrsnost i tehnološki razvoj doprinose ekonomskom razvoju. To je utoliko tačnije što su privredne grane koje počivaju na znanju sve značajnije za ekonomiju, naročito kao kreatori radnih mjesta.

Inovacije - ključ za konkurentnost

Inovacije su postale jedan od najvažnijih vektora održivog razvoja preduzeća i ekonomskog prosperiteta cijelog društva. Preduzeća moraju stalno da unapređuju ili obnavljaju svoje proizvode i usluge, ukoliko žele da održe ili osvoje udio u tržištu i ostanu konkurentni. Preduzeća često investiraju velike iznose u istraživanje i razvoj i na reklamiranje i marketing svojih proizvoda. Do ovih investicija neće doći ukoliko preduzeća nisu u poziciji da povrate svoje troškove. Odgovarajuća i efikasna zaštita intelektualne svojine daje inovativnim preduzećima moćan podsticaj za investiranje i doprinosi ekonomskom napretku.

Inovacije se nadovezuju jedna na drugu, i svaki pronalazač i kreator je dužnik onima koji su bili prije njega. Zaštita intelektualne svojine podstiče ovaj virtuelni ciklus inovacija i kreacija. Ona obezbjeđuje da oni koji unapređuju prethodne radove dobiju nagradu, a da ove nove ideje mogu zatim da koriste drugi. Ovaj proces leži u osnovi dugoročnog ekonomskog razvoja.

Inovacije stimulišu razvoj

Korelacija između uspješnosti inovacija i ekonomskog razvoja se pojačala tokom posljednjih 15 godina. Tehnološki napredak je sada zaslužan za skoro polovinu rasta privrede SAD-a i, u 2000., nematerijalna dobra su predstavljala 70 odsto korporativnih dobara u SAD-u. Kreativne grane privrede, kao što su izdavaštvo, muzika, film, softver i umjetnost, su moćni generator ekonomskog razvoja i zaposlenosti kako u razvijenim zemljama tako i u zemljama u razvoju. Ove grane privrede, koje se mnogo oslanjaju na autorska prava - doprinijele su sa preko 1,2 triliona eura ekonomiji EU, proizvele dodatnu vrijednost od 450 milijardi eura, što čini 5,3 odsto BND-a EU, i zaposlile 5,2 miliona ljudi u 2000.

Statistički podaci potvrđuju pozitivan odnos između ekonomskog rasta, istraživanja i razvoja i intelektualne svojine. Doprinos grana privrede, koje intenzivno koriste znanje, bruto nacionalnom dohotku se povećava (od 21 do 27 odsto u SAD od 1982. do 1995.) i postoji primjetan trend rasta broja prijavljenih i odobrenih patenata širom svijeta. Sve veće korišćenje sistema intelektualne svo-

jine od lokalnih preduzeća u dinamičnim privredama, kakve su privreda Kine (87,1 odsto odobrenih pronalazaka, malih patenata i projektnih patenata do kraja 2004. odnosio se na lokalne podnosiocima prijava) i Brazila (40 odsto brazilskih prijava patenata potiče iz Brazila), u kombinaciji sa porastom od 70,6 odsto kod međunarodnih prijava patenata, po osnovu Sporazuma o saradnji na patentima, podnesenim od zemalja u razvoju u 2001., svjedoče u prilog tome.

Trgovanje pravima intelektualne svojine

U svijetu koji je sve više međusobno povezan, ekonomsko zdravlje zemalja umnogome zavisi od međunarodne trgovine. Postoji opšti dogovor o pozitivnom dvosmjernom odnosu između intelektualne svojine i međunarodne trgovine. Podaci Međunarodnog monetarnog fonda pokazuju da je trgovina patentima rasla skoro duplo brže nego trgovina robom između 1988. i 1996. Sistem intelektualne svojine, takođe, podstiče ekonomski razvoj obezbjeđenjem baze za poslovne transakcije, kao što je licenciranje.

Patentni sistem omogućava lakši transfer tehnologije i direktne strane investicije, pošto ulijeva povjerenje kompanijama koje razmatraju mogućnost investiranja u neku zemlju.

Baze podataka o patentima obezbjeđuju veliki pul tehničkih informacija koje zemlje mogu da koriste za izgradnju svojih tehničkih kapaciteta.

Realizacija potencijala prava na intelektualnu svojinu

Zaštita intelektualne svojine je jedan ključni element alata neophodnog za ekonomski rast. Međutim, da bi realizovao svoj ukupan potencijal, sistem intelektualne svojine treba da ima podršku zdravog ekonomskog upravljanja, dobre infrastrukture i odgovarajućih bočnih politika. Aktivne nacionalne politike koje se odnose na intelektualnu svojinu i efikasna rješenja, kao i svijest i podrška javnosti, ključni su elementi ovog alata. Neke zemlje u razvoju sa znatnom naučnom produkcijom imaju potencijal da izvuku veliku korist od patentnog sistema. Na primjer, naučna produkcija u Latinskoj Americi se gotovo utrostručila za manje od jedne decenije, a

publikovanje članaka u specijalizovanim časopisima se povećalo sa 5.600 u 1988. na 16.300 u 2001. Ovo naučno znanje bi moglo bolje da se iskoristi podizanjem svijesti o intelektualnoj svojini i premošćavanjem jaza između akademskih i istraživačkih institucija, firmi i izvora finansiranja. Na primjer, uspjeh industrije biotehnologije na Kubi je rezultat znatnih državnih investicija u objekte za biotehnologiju, istraživanje i edukaciju. Singapur, takođe, aktivno koristi intelektualnu svojinu kao dio strategije za razvoj svojih grana privrede koje se zasnivaju na znanju.

Mala i srednja preduzeća su među najvećim korisnicima

Mnoga mala i srednja preduzeća kako u razvijenim zemljama tako i u zemljama u razvoju umnogome se oslanjaju na prava intelektualne svojine. Pravo dizajna, autorska prava, patenti i robne marke su od presudnog značaja za brojne grane privrede sastavljene uglavnom od malih i srednjih preduzeća, kao što su industrije tekstila, igračaka, izdavačka industrija, biotehnoška industrija, maloprodajne industrije, da pomenemo samo neke. U zemljama u razvoju, prava intelektualne svojine su podstakla razvoj krupnih grana privrede (kao što su softverska i filmska industrija u Indiji), a, isto tako, omogućila su malim preduzećima da razviju inovativne poslovne modele (npr. franšiza štandova za brzu hranu). U 2003. godini 80 odsto međunarodnih prijava za robne marke došlo je od podnosioca koji su imali dvije ili manje robnih marki, što ukazuje na veliko korišćenje sistema od malih kompanija.

Skoro sva, od preko 500 malih i srednjih preduzeća i nezavisnih pronalazača koji su učestvovali u anketi Konfederacije švedskih preduzeća, rekla su da su prava intelektualne svojine važna za mala i srednja preduzeća. Njihovi odgovori su ukazali na to da velika preduzeća imaju konkurentnu prednost (kao što su veličina, tržišna pozicija ili finansijska moć), dok patent može da bude jedina prednost malih preduzeća.

Lokalne zajednice naročito u zemljama u razvoju mogu da koriste, i koriste, sistem intelektualne svojine za eksploataciju potencijala, ili tradicionalnih proizvoda ili resursa.

Uz propisnu podršku konzistentnih politika i pomoć i u pogledu upravljanja njima i njihovom komercijalnom primjenom, prava intelektualne svojine mogu da budu ključno sredstvo u pomaganju da se ublaži siromaštvo.

Nacionalna federacija uzgajivača kafe, koja je u punom vlasništvu hiljada uzgajivača kafe, stvorila je robnu marku kolumbijske kafe, na kojoj je nacrtan Huan Valdez, njegova mazga i kolumbijske planine. Ovaj znak je sada poznat širom svijeta po tome što predstavlja kafu visokog kvaliteta i omogućava kolumbijskim uzgajivačima da diktiraju premije cijena za ono što je nekada bio robni proizvod. Ova strategija korišćenja intelektualne svojine je unaprijedila prihod i ekonomsku sigurnost kolumbijskih uzgajivača kafe.

Kome šteti krađa intelektualne svojine?

Krađa i nelegalno korišćenje intelektualne svojine rezultira ekonomskim, socijalnim i razvojnim troškovima, koji su širi od gubitaka dobiti pojedinačne kompanije ili sektora, i mnogo više štete ekonomskom rastu nego što trenutno može da se shvati.

Odliv iz privrede pogađa sve

Svaki sektor industrije je pogođen, uključujući rezervne dijelove za avione i automobile, hranu, akumulatore, lijekove, film, muziku, izdavaštvo i igračke. Zbirno, veći ekonomski, socijalni i razvojni troškovi prave ogroman odliv u nacionalnim ekonomijama, naročito onima koje se bore da se razvijaju. Piratstvo i falsifikovanje su odgovorni za široko rasprostranjen gubitak zakonskih mogućnosti za zaposlenje i ogroman gubitak prihoda od poreza koji trpe vlade. Oni krađu od inovatora i kreatora nagradu za njihove napore i inovaciju, podrivaju lokalnu kulturu smanjenjem podsticaja za investiranje, te konačno ograničavaju raznovrsnost i raspoloživost robe i usluga visokog kvaliteta. Potrošači imaju sve više štete od falsifikovanih proizvoda koji mogu da predstavljaju znatne rizike za zdravlje i sigurnost. Uz to, postoji dokaz o sve većoj povezanosti piratstva i falsifikovanja i organizovanog kriminala.

Ogroman socijalni uticaj falsifikovanja i piratstva, znači da je borba

protiv ove nelegalne aktivnosti postala prioritet za društvo, a ne samo za nosioce prava intelektualne svojine.

Uticaj na privredu

Krađa intelektualne svojine stvara ogromne ekonomske troškove u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju. I lokalni i uvozni proizvodi znatno trpe zbog falsifikovanja i piratstva. Krađa intelektualne svojine ometa inovacije i odvraća lokalne preduzetnike od investiranja u proizvode i tržišni razvoj. Ovo naročito pogađa grane privrede zasnovane na znanju, koje su osnova ekonomskih strategija u mnogim zemljama. Falsifikovanje i piratstvo ometaju zemlje koje imaju za cilj povećanje vrijednosti svog izvoza korišćenjem intelektualnog kapitala.

U Indiji, roba široke potrošnje koja se brzo razvija gubi otprilike 15 odsto tržišnog udjela zbog falsifikata, a 38 odsto rezervnih dijelova za automobile su falsifikovani. Otprilike 22 odsto japanskih direktora firmi tvrdi da su falsifikati njihova najveća briga u trgovinskim pregovorima sa Kinom. SAD i druge razvijene zemlje nisu na to imune. Privreda Kalifornije gubi oko USD 34,5 milijardi godišnje zbog falsifikovanja i piratstva, dok industrija Velike Britanije izvještava da je izgubila skoro 20 milijardi funti u 2002.

Vjeruje se da je otprilike šest od svakih 10 prodatih CD-ova u Meksiku krijumčareno, što zadaje teške udarce tradicionalno razvijenoj lokalnoj muzičkoj industriji Meksika.

Prodaja u 2003. je naglo pala na USD 347 miliona, za 25 odsto u odnosu na 2002., bilježeći od 2000. pad zaposlenosti u industriji od gotovo 50 odsto, a vlada godišnje gubi preko USD 100 miliona prihoda od poreza.

Falsifikovanje i piratstvo su, takođe, štetni za propisno funkcionisanje konkurencije.

Legitimne industrije ne mogu "da se takmiče" sa piratima i falsifikatorima u cijeni proizvoda, pošto su nelegalni operatori pošteđeni troškova za istraživanje, razvoj i marketing, koje snosi legitimni sektor. Pirati i falsifikatori jednostavno besplatno koriste sav trud, kreativni rad i investicije drugih ljudi. Ova nelegalna aktivnost vodi do ozbiljnih distorzija na tržištu.

(NASTAVAK U SLJEDEĆEM BROJU)

In memoriam

Mr ph. Katarina Halilić - Tina

U petak u 48-oj godini života preminula je iznenada mr ph. Katarina Halilić, poznatija kao magistra Tina. Prerano.

Žene poduzetnici su zaista prava rijetkost u našoj zemlji, a upravo to je bila magistra Tina, te zato i imamo potrebu da na ovom mjestu umjesto uobičajenog sadržaja napišemo par riječi o Tini i o poslu koji je ona uspješno vodila do svoje prerane smrti

Prije tačno deset godina, supružnici Katarina i Edhem Halilić su odlučili da se iz progonstva vrate u svoju domovinu. Bili su dio brojnih ljudi koji su od dva puta odabrali povratak u neizvjesnost. Ne čekajući da im neko ponudi posao "na pladnju", hrabro se odlučuju da započnu sopstveni mali biznis. U skladu sa Tininom stručnom spremom magistra farmacije, osnivaju preduzeće

za promet lijekovima i sanitetskim materijalom "Pharmacon", sa sjedištem u Zenici.

Kako to i bude kad se započne posao, otvaraju nova radna mjesta i kreću trnovitim putem malog poduzetništva. U tom radu i napredovanju, uvijek se strema ka boljem. Prije nekoliko godina "Pharmacon" preseljava u veći i moderniji prostor, u Tinino rodno Žepče. Pod okriljem "Pharmacona" otvaraju se još tri apoteke: Apoteka "Dina" u Begovom Hanu, Apoteka "Tina" Žepče i Apoteka "Stari Grad" u Maglaju.

Godinu za godinom, zahvaljujući prevashodno sopstvenom predanom radu, uspijevaju da "mala" veledrogerija "Pharmacon", na čijem je čelu bila ova divna žena, naraste u respektabilnog partnera brojnim pravnim subjektima u BiH. Uprkos teškoj situaciji u zemlji, prisutnoj nelojalnoj konkurenciji, naslijeđenim monopolima, i drugim otežicama koje se javljaju u svakodnevnom poslovanju u BiH, njihov trud dobija formu i rast posla je gotovo svakodnevno.

O djelima onih koji mijenjaju sliku ove zemlje premalo toga dobrog piše u našim medijima. Malo se toga kaže o onima zbog kojih ova zemlja barem za trenutak izgleda kao da za nju i nas s njom ima nade. Uvijek tražimo velike vijesti, uvijek su interesantne velike nagrade, ali i činjenica da neko uspijeva da dokaže da se može i pošteno živjeti od svog rada vrijedi barem kao i te zvučne nagrade.

Znamo da mnogi dobri ljudi nikad neće biti nagrađeni, neće im gotovo sigurno biti posvećene ulice, niti će ih se spomenuti nigdje osim na mjestima u novinama samo za to odvojenim.

Takvi ljudi, hrabri, odlučni, predani i poštjeni, čine kičmu razvoja ekonomije na zdravim osnovama i daju poticaj drugima da se odvažaju ići istim putem. Naprosto, njihova vjera i optimizam daju krila svakom da pokuša da stvori bolje danas sopstvenim radom i sopstvenom pameću. Na žalost, u BiH smo svjedoci da se to malo cijeni, da u društvu nema prave potpore, pa čak da ima previše optužbi, najčešće potpuno neutemeljenih.

Svjedoci smo svaki dan da neko nama drag nije više među nama, kao da se u jednom momentu samo pomire sa tim tegobnim kamenom koji guraju uz brdo, pa kažu - ja više ne mogu dalje.

Tina je bila stručnjak, privatni poduzetnik, kao žena stub porodice, skromna i tiha. Magistra Tina nedostajace svojim najmilijim, koji su je prerano izgubili.

Njenu dobrotu, plemenitost i stručnost pamtiće dugo svi njeni pacijenti. Nama, njenim kolegama ostaje tuga što smo je izgubili i ponos što smo je poznavali.

Apoteka MY MEDICO

- ☐ KOMORA FBIH
- ☐ KOMORSKA MREŽA
- ☐ PRODAJA KOMANIJA
- ☐ REGISTAR KOMANIJA
- ☐ PRIVREDNI PROPISI
- ☐ KREDITNE LINIJE
- ☐ PONUDA I POTRAŽNJA
- ☐ INVESTICIONI PROJEKTI
- ☐ BUSINESS JOURNAL
- ☐ REGISTRUJTE BIZ.BA
- ☐ AKTUELNOSTI
- ☐ LINKOVI
- ☐ KONTAKT STRANICA
- ☐ GLASNIK KFBiH
- ☐ JAVNE RASPRAVE

PODIŠNI MENI

datum: 20-12-2005
vrijeme: 13:31

Provjera

» Evropska Unija

[home] > [Evropska unija](#)

- ★ [Institucije i tijela EU](#)
- ★ [EU Zakonodavstvo](#)
- ★ [EU Programi i fondovi](#)
- ★ [Aktuelnosti](#)
- ★ [Ostalo](#)

» Bosna i Hercegovina je u fazi priprema za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruži Evropskoj Uniji. Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH počinje sa nizom aktivnosti vezanih za ovaj događaj.

» Da bi što bolje pripremila svoje članove i pomogla im da što kvalitetnije i jednostavnije savladaju izazove koji su pred njima, Privredna/Gospodarska komora će u ovom pripremi razdoblju glavni napor usmjeriti na podizanje nivoa znanja privrednika o temama koje su s pokazale ključnim kod naših partnera iz zemalja kandidatkinja.. Težište aktivnosti će biti na sljedećim temama:

- EU zakonodavstvo,
- programi Evropske komisije koji su otvoreni ili se otvaraju i za BH partnere,
- mogući izvori finansiranja preduzeća,
- CE oznaka,
- najjednostavniji način trgovinskog poslovanja sa zemljama članicama EU.
- javne nabavke i dr.

Nakon uvođenja stranice o EU

Povećan broj posjeta na komorskom sajtu

Nakon uvođenja posebne stranice o Evropskoj uniji na web sajtu Privredne/Gospodarske komore FBiH (www.kfbih.com) znatno se povećao broj posjeta. Nakon nešto više od tri mjeseca egzistiranja navedene stranice, broj posjeta se povećao za 2,5 posjetioca u jednom satu. U oktobru je bilo 8.725 posjetilaca, a nakon uvođenja stranice EU, u januaru je bilo 10.680, što je, u prosjeku, u jednom satu 5,60 posjeta. U februaru je bilo 11.300 što je u jednom satu, u prosjeku, sedam posjetilaca.

Ovo govori koliko je interesovanje privrednika BiH za pitanja evropskih integracija, posebno u ovoj fazi pregovora o potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

M. I.